

a) v sodelovanju s SIS za preskrbo Ljubljana;
b) na osnovi čvrstih pogodb z večjimi potrošniki ali npr. hišnimi sveti (ca. 20.000 občanov) z združevanjem sredstev in po načelu naročene proizvodnje.

V obeh primerih bo potrebno čvrsta dohodkovna povezava kmetov preko skupnosti proizvajalcev krompirja (200—500 kmetov po 4 do 10 ton viškov).

Pomembno razvojno usmeritev bo v naslednjih letih predstavljalo prizadevanje za **reaktiviranje kmetijstva v hribovitih predelih občine** (Polhograjski Dolomiti). Glede na 3 pomembne funkcije, ki jih opravljajo hribovske kmetije:

a) proizvodnja hrane;

b) oblikovanje in vzdrževanje kulturne dediščine in podobe krajine;

c) obrambne naloge,

bo pri reševanju te problematike potrebna pomoč širše družbene politične skupnosti oziroma vseh zainteresiranih dejavnikov.

Kmetijska zemljiška skupnost občine Ljubljana-Šiška in občine Ljubljana Vič-Rudnik sta že naročili pri Kmetijskem inštitutu Slovenije študijo o programu razvoja kmetijstva na območju Polhograjskih Dolomitov. Na osnovi ugotovitev študije bo potrebno izdelati program ukrepov in operativnih nalog in s samoupravnim sporazumom opredeliti nosilce, način izvajanja ukrepov in zagotavljanje finančnih sredstev teh drugih pogojev za uresničitev programa.

Razvojna usmeritev v **rastlinski proizvodnji** ne bo bistveno odstopala od sedanje — prvenstveno zagotoviti krmsko bazo za proizvodnjo mleka in mesa. Poleg tega in že omenjenega programa proizvodnje krompirja pa bo potrebno v okviru slovenskih prizadevanj povečati tržno proizvodnjo pšenice. S tem ni mišljeno povečanje obsega površin zasejanih s pšenico, pač pa le sedanjo naturalno porabo pšenice zamenjati s tržno proizvodnjo (akcija zamenjave pšenice za koruzo).

V prizadevanjih za povečanje deleža k boljši oskrbi Ljubljane bo treba pristopiti tudi k **proizvodnji zelenjave**, tako kot surovine za tovarno gotovih in polpripravljenih jedil, kot za porabo v svežem stanju. Proučitev možnosti za tovrstno razvojno usmeritev je zasnovana tudi na dejstvu, da se bo obseg obdelovalnih zemljišč v bodočnosti zmanjševal, zato bo tem večjega pomena intenzivna obdelava preostalih zemljišč. Ne nazadnje je pa to lahko tudi ekonomsko dovolj zanimiva proizvodnja za proizvajalca ob istočasnem povečanem interesu potrošnika na bližnjem trgu.

Razvojna usmeritev zadržnega obrata **lastna kmetijska proizvodnja** bo tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju ostala enaka kot zadnjih 6 let, to je proizvodnja žit s poudarkom na prizadevanjih za večjo produktivnostjo, višje pridelke in boljše rezultate.

Razvojna usmeritev zadržne dejavnosti **Mesoprometa**, se je v zadnjih 8 letih precej spremenila: po ukinitvi klavnice (1971) je bila opuščena dejavnost klanja, kasneje pa tudi predelava, tako da je v glavnem preostala le še distribucija mesa. Ker se je tudi položaj na trgu s klavnim govedom dokaj spremenil od časov, ko je zadruga razvijala mesarsko dejavnost predvsem zaradi zagotavljanja rednega odkupa klavne govede, ublažitev oscilacij na trgu z živino in doseganja boljših odkupnih cen živine, bo ta dejavnost za zadrugo zanimiva toliko časa, dokler bo opravljala eno od gornjih funkcij in pri tem ustvarjala določeno minimalno akumulacijo. Razvojna usmeritev dejavnosti bo v veliki meri odvisna od skupnega dogovora v okviru SOZD KIT o razvoju klavniške in mesno predelovalne industrije v okviru tega pa tudi o delitvi dela in razvoju skupnih funkcij, programu investicijskih naložb ipd. na dohodkovnih odnosih. Vzporedno z razvojem naštetih dejavnosti bo zadruga aktivno sodelovala pri razvoju ali pa direktno razvijala tudi **druge dejavnosti**, povezane z razvojem agroživilstva. Med te sodijo:

— oskrba z repromaterialom, kmetijsko mehanizacijo in drugo opremo, rezervnimi deli;

— organiziranje servisa za popravilo kmetijske mehanizacije;

— opravljanje storitev z večjo kmetijsko mehanizacijo, transportne storitve;

— druge dejavnosti pomembne za razvoj primarne kmetijske proizvodnje;

— dejavnosti, ki so zasnovane na dopolnilnem delu članov kmečkih gospodarstev (kmečki turizem, domača obrt).

Razen obstoječe prodajalne s sadjem in zelenjavo v Sentvidu, bi kazalo razširiti mrežo prodajnih mest sadja in zelenjave, posebej še v okviru obstoječe in nove tržnice v Šiški.

IV. Naloge pri uresničevanju opredeljenih razvojnih usmeritev

Za uspešen razvoj primarne kmetijske proizvodnje na območju zadruga bodo odločilnega pomena 2 vrsti nalog:

1. s področja najustreznejšega izkoriščanja danih proizvodnih možnosti;

2. s področja opravljanja faktorjev, ki negativno vplivajo na hitrejši razvoj kmetijske proizvodnje (kot npr: neurejene ekonomske razmere, hitra deagrariacija, spreminjanje namembnosti kmetijskih zemljišč, neugodna starostna struktura kmečkega prebivalstva, razdrobljenost zemljišč, kadrovska problematika ipd.).

Pred člane in delavce zadruga se v naslednjem srednjeročnem obdobju postavljajo naslednje konkretne naloge:

1. izpopolnjevanje organiziranosti zadruga v cilju poglobljanja samoupravnih odnosov, hitrejšega razvoja družbenoekonomskih odnosov na vasi in s tem nadaljnje rasti življenjske ravni kmetov.

2. večja aktivnost pri izboljševanju povezave v okviru SOZD KIT s ciljem boljšega usklajevanja razvoja med proizvodnjo in porabo hrane.

3. Po sprejemu prostorskega načrta za potrebe kmetijstva in gozdarstva v občini, izdelati programe razvoja kmetijstva za posamezna območja (krajevnih skupnosti, vasi...). Na tej osnovi izdelati plan proizvodnje po posameznih kmetijah, kot osnovo za hitrejšo oblikovanje dohodkovnih odnosov.

4. Urediti pogodbeno razmerja med zadrugo in člani ter kooperanti z ugraditvijo dohodkovnih elementov s ciljem:

— povečanja stabilnosti in obsega proizvodnje, razvijanja trajnih blagovnih tokov in povečanja intenzivnosti proizvodnje;

— povečanja kompleksnosti sodelovanja med zadrugo in proizvajalci;

— enakomerno porazdeliti riziko poslovanja zaradi nestabilnih tržnih razmer na več partnerjev in zagotoviti enotne pogoje poslovanja za vse kmetijske proizvajalce;

— spodbujati hitrejšo prilagajanje tržne kmetijske proizvodnje potrebam predelave in trga.

5. Sodelovanje pri agrarno prostorskih operacijah (odkup zemljišč, medsebojna zamenjava zemljišč, komasacija, melioracija...), kot oblike povečanja produktivnosti učinkovitejše rabe kmetijskih zemljišč in s tem povečanje dohodka.

6. Nadaljevanje prizadevanj za povečanje pridelkov v rastlinski proizvodnji z večjo rabo kvalitetnih semen, umetnih gnojil in zaščitnih sredstev ter z intenziviranjem kolobarja.

7. Doseči intenzivnejšo rabo travnatega sveta, zlasti na nagnjenih in višinskih predelih občine (KS Bukovica-Utik, Polhograjski Dolomiti). Pri tem je umestna tudi ekstenzivna reja goved pa tudi ovac.

8. Proučiti možnosti in programirati razvoj proizvodnje vrtnin na površinah, ki jih ne bo mogoče vključiti v večje komplekse.

9. Aktivno vključevanje v zaščito eksistence kmetijskega proizvajalca predvsem z angažiranjem v:

a) varstvo kmetijske zemlje (sprejem in izvajanje prostorskega načrta),

b) skupinsko zavarovanje živine, proti toči in drugim rizikom,

c) obstoječe in nove rizične sklade pri proizvodnji hrane;

d) optimalni proces deagrarizacije (zlasti nezaželeno v hribovitih območjih!).

10. Zagotovitev potrebnih strokovnih kadrov v zadrugi. Tako za področje pospeševanja kot za ojačanje nekaterih drugih funkcij (plansko-analitska).

11. Zagotavljanje dodatnega izobraževanja kmetov.

12. Posebno skrb posvetiti razvoju kmetijstva na višinskem območju občine z zasledovanjem cilja: delovno mesto približati kmetiji.

Za uspešno uresničitev opredeljenih razvojnih usmeritev bodo poleg navedenih nalog članov in delavcev kmetijske zadruge odločilnega pomena tudi prizadevanja in aktivnosti drugih zainteresiranih dejavnikov v občini (DPS, DPO, SIS, KS..., predelovalna industrija, trgovina, potrošniški sveti, širše združeno delo), med neposredne nosilce razvoja pa bosta vključeni še kmetijska zemljiška skupnost in skupnost za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška.

KZS občine Ljubljana-Siška se bo morala kadrovske in organizacijsko ojačati, da bo kos nalogam na področju izvajanja zemljiške politike v občini, med katere sodijo zlasti:

— promet z zemljišči (usmerjanje),

— medsebojna menjava zemljišč (pomoč),

— komasacija (Pirniče, Medno, območje Vodice in Bukovica),

— varstvo kmetijskih zemljišč,

— sofinanciranje agromelioracij (Vojsko — Koseze, Gameljne, Pirniče, Sora, višinski predeli...),

— sofinanciranje študij v zvezi z razvojnimi programi posameznih območij,

— druge naloge zasnovane na določilih zakona.

Skupnost za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška bo morala nadaljevati z različnimi oblikami dodatne materialne stimulacije intenziviranja kmetijske proizvodnje. V večji meri kot doslej bo morala tudi stimulirati vse možne oblike združevanja dela, sredstev in zemlje kmetov med seboj in v zadrugo. Oblike stimulacije bo potrebno vezati na dejansko realizacijo planskih zadolžitev obsega proizvodnje posameznih kmetij in skupnosti. Pomembno vlogo pa bo morala še naprej odigrati pri jačanju in stimulaciji pospeševalne službe, kakor tudi pri dopolnilnem usposabljanju kmetov in strokovnih delavcev v kmetijstvu.

V. Investicijske naložbe

Za zagotovitev predvidene rasti primarne kmetijske proizvodnje na območju zadruge bo treba investicijska vlaganja usmeriti v naslednje namene:

1. nadaljnja modernizacija kmetij,
2. modernizacija zbiralne mreže za mleko,
3. izgradnja skladišča za krompir,
4. komasacije in melioracije,
5. uvajanje proizvodnje vrtnin.

Vzporedno z naložbami na osnovi združevanja dela in sredstev kmetov med seboj in v okviru zadruge, bo del naložb potrebno usmeriti tudi za uspešnejši razvoj drugih dejavnosti zadruge:

5. obnova linije za proizvodnjo žit, vključno s sušilnico ter postavitve 2 žitnih silosov,
6. adaptacija zadružnega doma v Medvodah,
7. razširitev prodajnega skladišča v Vižmarjah,
8. organizacija servisne delavnice za popravilo kmetijske mehanizacije in izpostave za oskrbo z rezervnimi deli (Pirniče),
9. razširitev maloprodajne mreže mesnic,
10. izgradnja 3 stanovanj (Šentvid, Medvode).

Ocena predvidenih naložb je razvidna iz tabel št. 1, 2 in 3.

TABELA I

PROGRAM NALOŽB 1981—1985

(zasebno kmetijstvo)

(Predračunska vrednost v 000 din)

Vrsta, namen	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 1981—85
Modernizacija kmetij							
objekti	8.000	7.000	6.000	5.000	4.000	4.000	26.000
mehanizacija	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	15.000
melioracije	—	2.000	2.000	2.000	—	—	6.000
proizvodnja vrtnin	—	—	—	500	500	5.000	1.500
Zbiralnice mleka							
novogradnje	800	800	800	400	—	—	2.000
adaptacije	200	100	200	—	—	—	300
SKUPAJ	12.000	12.900	12.000	10.900	7.500	7.500	50.800